

הבקר בבאר-טוביה בתשכ"ז

(מתוך דו"ח ועדת הבקר בבאר-טוביה)

- היתה זאת השנה הראשונה לייצור בהתאם למכסות שנקבעו, וכתוצאה מכך חלו:
1. עמידה על המקום של משקים שהגיעו למכסה;
 2. נסיגה קלה של אלו שעברו אותה;
 3. התקדמות איטית של אלו שהיו קרובים להשגתה.

מפקד העדר

השנה	פרות	עגלות הרות	עגלות	עגלות בשר	בשר לבן	עגלים	ס"ה ראשים	חדשי גידול עגלים	7038
תשכ"ו	1090	294	521	16	49	929	2899	3902	7038
תשכ"ז	1037	317	502	27	64	1161	3108	4519	8552

ממוצע שנתי

השנה	פרות	עגלות הרות	עגלות	עגלות בשר	בשר לבן	עגלים	ס"ה ראשים
תשכ"ו	1052	266	516	25	41	1029	2929
תשכ"ז	1095	291	531	20	61	1113	3111

התנועה בעדר

מבחינה זו היתה זו שנה משונה. בהשוואה לשנת תשכ"ו — מכרו בה יותר פרות-חלב, פרות-בשר, יונקות, בשר לבן ועגלים. גם קנו יותר פרות, עגלות, ועגלים מכל הגילים. בממוצע היו בה יותר מכל סוגי הבקר, אולם בסוף ה"מרוצה" היו בה פחות בקר-חלב ויותר בקר-בשר.

בשנה זו נולדו כמעט אותו מספר עגלות ובדיוק אותו מספר עגלים כמו בתשכ"ו. התמותה היתה רבה מאוד: 12 פרות, 77 עגלות, 126 עגלים!

מסתבר, שכתוצאה מהפעילות בתשכ"ז יגדל השיווק בתשכ"ח (בערך ב-30%). בתשעת החודשים שעד יולי הגיע שיווק הבקר למספר של כל שנת תשכ"ו.

בשנת הדו"ח חיסל את הרפת בוקר אחד. בוקר אחר מכר את פרותיו החולבות בלבד. חלוקת המשקים לפי מספר ראשי הבקר בהם היתה כדלקמן:

פרות ועגלות	משקים	עגלים	משקים
בלי בקר	32	בלי עגלים	20
10-11	1	5-1	6
15-11	-	10-6	17
20-16	4	15-11	23
25-21	8	20-16	6
35-26	35	25-21	11
מעל 35 ראש	12	מעל 25	9
משקי בנים	2	משקי בנים	2
ס"ה משקים	94		94

מספר ראשי הבקר בעדרי המושב נע מ-10 ל-111.

הסוג	נ מ כ ר ו				נאשים	נאנו	נולדו
	לחלב	לבשר	יונקים ומפגרים	מתו			
פרות	126	332		12	470	84	
עגלות		34	162	77	276	227	556
בשר לבן		214			214		
עגלים		817	58	126	1003	509	564
ס"ה	126	1397	220	215	1963	820	1120

הערה: עגלה יונקת שנולדה במקום וגמכרה למשק אחר לפיטום בשר לבן מופיעה ברשימה זאת כאילו נמכרה פעמיים: פעם בהיותה קטנה ופעם בסוף הפיטום (3 חדשים) ל"מרבק". דבר דומה קרה גם פעמיים-שלוש לפרות ש"התפנצו" במשק אחר. כמוכן, זה נעשה לא כדי להגדיל את נפח, גיא ההריגה", אלא כדי לצמצם בטורים סטטיסטיים.

ספר העדר

השנה	מספר הפרות	חנובה ממוצעת				ס"ה פרות במושב	ייצור חלב כללי, ק"ג	חלב ממוצע, ק"ג	ממוצע לפרה, ק"ג
		חלב, ק"ג	שומן, ק"ג	שומן, %	ממוצע ליום כלכלה, ק"ג				
תשכ"ו	910	5475	189	3.45	15.0	1052	5,490,000	5,384,183	5118
תשכ"ז	882	5325	184	3.45	14.6	1095	5,830,900	5,648,000	5158

חשבון ספר העדר

המחיר, ל"י	פרטים
7803.03	עבודה
24.80	משרדית
16.15	דואר
334.70	חומרי בדיקה
8178.68	ס"ה

3-4 משקים לא היו בביקורת חלב. קורה גם שבחדש מסוים לא נערכה הביקורת בכל המשקים. כל זה מצמצם את, מספר הפרות בביקורת". את התגובה הממוצעת, כפי שהיא מסתכמת באי-ביטחון, אנו מכפילים במספר הממוצע של כלל הפרות במושב.

חלוקת המשקים לפי התגובה הממוצעת לפרה, בק"ג

התגובה	עד 4000	מ-4000 עד 4500	מ-4500 עד 5000	מ-5000 עד 5500	מ-5500 עד 6000	מעל 6000	ס"ה משקים
משקים	2	3	14	25	14	2	60

ריכוזי ההוצאות לשירותים, ל"י

עגלים	עגלות	פרות	פ י ר ו ס
-	-	7.47	ספר העדר
-	-	17.00	הזרעה וכסי ההתאחדות
11.00	22.00	22.00	עזרה ובריגורית
4.60	4.60	5.75	רפואות
-	1.50	1.50	ביטוח ב"החקלאית"
42.04	19.18	19.18	ביטוח פנימי
1.55	1.55	1.55	ריסוס
4.19	4.19	4.19	ועדה הבקר
6.00	6.00	6.00	סימון וחיסון
69.38	59.02	84.64	ס"ה לראש
61.63	54.11	83.44	בתשכ"ו

ממוצע לפרה — 7.47 ל"י.
ממוצע לק"ג חלב משווק — 0.145 אגורות.
בתשכ"ו — 7.20 ל"י לפרה

0.15 אגורות לק"ג חלב.
הסיבות לפסילת בקר ששולמו תמורתו פיצויים

דלקות עטין	25 פרות
גוף זר	" 9
אי-התעברות	" 4
שונות	" 20
ס"ה	58 פרות

כשהאף לחוץ אל חלון הסופרמרקט

"חיקויי-חלב" מדאיגים מאוד את יצרני החלב בארה"ב. בשנים האחרונות הופיעו שם בשוק תוצרים של חלב, שהשומן בו הוחלף בשומן צמחי. תוצרים אלה, כמובן, מתחרים במחרים בתוצרי חלב מלא. ארגוני יצרני החלב מתארגנים להדיפת החקפתם של החקיינים, ולהלן קטע מתוך "הורדס דיירימאן" דרשבעון של הבוקרים שם:

"כל אלה הטוענים שפרסומת ופעולה לקידום מכירות חלב ותוצריו הן עניין של המחלבות בלבד, ישימו נא לב לעובדות החדשות. רבות מהמחלבות כיום כבר אינן חברות, "לשיווק חלב" בלבד, אלא, "חברות לשיווק מזון". כאשר ההכנסה ממכירת חיקויי-חלב גדולה יותר מזו שממכירת חלב — הן תשתלגנה, כמובן, למכור יותר חיקויי-חלב. אם נשאיר להן את מלאכת הפרסומת והשכנוע לשתית חלב טהור — נהיה אנו, יצרני החלב, דומים לאותו פרחח עטוף בלויים העומד כשאפו לחוץ אל חלון הסופרמרקט, ועיניו יוצאות אל השפע המצוי בפנים".

ניצנים של חיקויי-חלב כבר נראים בארץ (ראה, "תלמקצפת" כשרה למאכלי חלב ובשר, שמוכרו עליה השכם והערב, "בגל הקל", וחלב לקפה במסעדות הכשרות, שאפשר לשתותו גם אחרי ארוחת בשר). מסע פרסומת לקידום מכירת החלב ותוצרתו — רחוק גם כיום מלבם של כל המוסדות העוסקים הן בייצור חלב והן בשיווקו.

מה בונים? מה מחדשים?

הידיעות שלהלן אינן מובאות כהמלצות אלא כרעיונות, וכל הרוצה לאמץ לו מהם רעיון זה או אחר — טוב יעשה אם יבדוק אותו תחילה.

- בתל-קציר משנים דיר-יונקים מיושן לדיר חדיש על מפצמות מתכת. הזבל מתחת למפצמות נשטף אל רשת הביוב.
- בבני-עטרות מוקם מכון-חליבה טרומי, שהוכן אצל קבלן ומוקם במהירות ישירות במשק.
- בסעד ובעמיר הותקן מיתקן אוטומאטי לחלוקת מזון מרוכז במכון-החליבה. המיתקן זול בהרבה מכל מה שהוקם עד כה. גם משקים אחרים (עיין-הנצי"ב) כבר הומינו מיתקן דומה.
- בתערוכת המיכון החקלאי, במדרשת רופין, אפשר היה לראות, בין היתר, מיכלית לצבי-רה, אחסנה, צינון והובלה של חלב, מתוצרת "פלדות". נודע ש"תנובה" עומדת בקרוב לנסות בשני ישובים שיטה של איסוף-חלב ישירות ממיכליות אלה, ללא תחנת-הביניים של המחלבה.
- במשק פרנק ומרכס, באורות, משתמשים במגבות-נייר לרחיצת עטינים ולניגובם. המחיר — 2 אגורות לפרה ליום.